

לא לטמון את הראש בחול: מה אנחנו עלולים להשאיר אחרינו בעזה?

written by מאיר בן שבת | 29.06.2025

על רקע קריאתו של הנשיא דונלד טראמפ לסיום המלחמה והדיווחים על מאמצי וושינגטון לגבש תכנית מדינית רחבה שתוביל לכך ותיכלול גם הסכמי נורמליזציה ופתרון מדיני לסוגיה הפלסטינית, התכנס הקבינט לביטחון לאומי לדיון, בנוגע למהלכיה הבאים של ישראל ברצועת עזה.

לתוך שטף הדיווחים והפרשנויות על סיכוייה של היוזמה המדינית "הגדולה" ועל המאמצים לגבש במקביל גם "עיסקה קטנה" שתתמקד בשחרור חלק מהחטופים בתמורה להפסקת-אש מוגבלת בלי לסיים את המלחמה, השתחל גם דיווח לא דרמטי על אחת מפעולותיה של ישראל ברצועה, בסוף השבוע שחלף.

צה"ל והשב"כ, כך דווח, חיסלו בעיר עזה את חכם אל-עיסא, אחד מבכירי חמאס, שלפי נוסח הודעת דובר צה"ל היה בין מייסדי הזרוע הצבאית של האירגון, נמנה על המועצה הצבאית הכללית שלו, הוביל את תהליכי בניין הכוח, היה גורם משמעותי בתכנון וביצוע מתקפת ה-7 באוקטובר, הכווין התקפות נגד כוחותינו לאורך כל התקופה, ופעל, עד לימים האחרונים, לבנייתם מחדש של מערכי הארגון שנפגעו במלחמה.

למרבת האזרחים בישראל דמותו של עיסא אינה מוכרת. אלמלא הפרטים שנמסרו על מעמדו ומעלליו, ספק אם חיסולו היה מעורר עניין כלשהו. אפשר לנחש כי מי שבכל זאת התעניין בכך כנראה תהה בלבו: היתכן שגם לאחר 20 חודשי לחימה אינטנסיביים עדיין נותרו בכירים בדרג הזה בשורות האירגון?

יותר משהוא מספק הצצה ומפנה מבט לעבר ספסלי-חמאס, המקרה של אל-עיסא, מדגים את אחת מחולשותיו של השיח הציבורי שמתקיים בימים אלה בישראל בנוגע להמשך המלחמה: היעדר מידע מספק על מצבו של האויב.

ח"כ עמית הלוי, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, התריע בסוף השבוע כי "חמאס נמצא כיום בשיא כוחו מבחינת סדר כוחות הלוחמים". לדברי הלוי, חמאס מחזיק בכמות עצומה של חומרי נפץ ואמצעי לחימה, שיקם את המערכת התת-קרקעית ממנה יוצאים אנשיו לפעולות הרג והוא מצויד היטב מבחינה לוגיסטית.

תיאורים אלה יכולים להסביר דברים שהובאו מעל דפי עיתון זה בשמו של בכיר בצה"ל שהעריך כי אם ישראל תעצור כעת את הלחימה בעזה ותסיג את כוחותיה, חמאס יוכל בתוך חודש להשתלט מחדש על האוכלוסייה, ובתוך שנה לשקם את עצמו מבחינה צבאית.

בשעה שהצמרת המדינית והביטחונית של ישראל ניצבת על פרשת דרכים בנוגע למהלכים בעזה, כאשר מן הצד האחד התיסכול מהדשדוש ומחיריו, תחושת המיצוי, המבוי הסתום בסוגיית החטופים וההזדמנות לפריצת דרך מדינית היסטורית, ומן הצד השני הפער בהשגת המטרות שנקבעו למלחמה, נודעת חשיבות רבה לנתונים העובדתיים על מצבו של האויב.

המכה שחמאס חטף מידיה של ישראל, היא אמנם קשה, אך לא אנושה ולא בלתי הפיכה. יכולתו להוות איום משמעותי מיידי על ישראל בתחום הירי הרקטי או בהתקפה יבשתית בסיגנון ה-7 באוקטובר, כנראה נשללה ממנו. הוא איבד הרבה מאנשיו, מאמצעי הלחימה והייצור אך אין ללמוד מכך על כושר התאוששותו.

הוא עדיין גורם הכוח המרכזי בעזה. לוחמיו ובכיריו מתנהלים בעיקר במנהרות, ממעטים להסתכן, פועלים במאפייני גרילה מול הזדמנויות וממתנים לרגע שבו יוכלו לעלות בביטחון אל מעל פני השטח.

הנהגתו בחו"ל מתפקדת באין מפריע, ממשיכה לנהל את הפעילות המדינית וההסברתית של האירגון, לגייס עבורו משאבים ולהכין גם היא תכניות ליום שאחרי.

היכולות השיוריות שבידיו, שליטתו בסייע האזרחי שמוכנס לרצועה (גם אם רק בחלקו) והתמיכה הרחבה שהוא נהנה ממנה בקרב הציבור בעזה, יאפשרו לו לבנות מחדש את יכולותיו, במיוחד אם יתקבלו דרישותיו במסגרת הסכם לסיום הלחימה.

יש הטוענים כי בנקודת הזמן הנוכחית השלמת המטרות צריך שתיעשה על ידי העברת הניהול האזרחי למנגנונים בהכוונה בינלאומית חיצונית שימנעו מחמאס להשתקם. ואולם, עמדה זו מתעלמת מלקחי העבר וממאזן הכוחות בתוך הרצועה. סביר יותר שמסגרת כזו תספק חסות או כסות לחמאס וקיומה יגביל את ישראל יותר מאשר יסייע לה.

מרכיב הזמן דוחק בישראל לאמץ גישה אחרת מזו בלחימה בעזה, כזו שמגבירה את האפקט ומקצרת את הטווחים עד להשגת המטרות.

לצד הפעילות העצימה של צה"ל בתוך הרצועה נכון לממש באופן מלא את עקרונות "תכנית האלופים", לפגוע בהנהגת האירגון בחו"ל, למוטט את מנגנוני הממשל הרשמיים והלא-רשמיים ברצועה ולקדם את יוזמת טראמפ להגירה מרצון של תושבי עזה.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 29.06.2025.